

[Pradžia](#) > ... > [Kreipimasis į Teismą](#) > [Kur Ir Kaip](#) > [Išlaidos](#) > [Bulgaria](#)

Išlaidos

Turinį pateikė

Bulgarija

Bulgarija

Šiame tinklalapyje pateikiama informacijos apie bylinėjimosi išlaidas Bulgarijoje.

Užmokesčio teisininkams reglamentavimo sistema

Advokatai

[Advokatūros įstatymas \(Zakon za advokaturata\):](#)

36 straipsnis. 1) Advokatai (*advokat*) ir kitos ES valstybės narės advokatai turi teisę į užmokestį už savo darbą.

2) Užmokestis nustatomas advokato arba kitos ES valstybės narės advokato ir kliento sudaromoje sutartyje. Užmokesčio dydis turi būti adekvatus ir pagrįstas ir negali būti mažesnis už Aukščiausiosios advokatūros tarybos (*Visshiya advokatski savet*) reglamente numatytą užmokestį už atitinkamo pobūdžio darbą.

3) Jeigu sutarties nepasirašyta, Aukščiausioji advokatūros taryba advokato ar kitos ES valstybės narės advokato arba kliento prašymu nustato užmokestį, mokėtiną pagal Aukščiausiosios advokatūros tarybos priimtą reglamentą.

4) Užmokestis gali būti nekintamo nustatyto dydžio ir (arba) apskaičiuojamas kaip procentinė dalis sumos, kurią gali, priklausomai nuo teismo proceso baigties, priteisti teismas. Tai neapima užmokesčio už gynybą baudžiamosiose bylose ir civilinėse bylose, kuriose interesai yra nematerialiniai.

38 straipsnis. 1) Advokatai ir kitos ES valstybės narės advokatai gali teikti nemokamas teises konsultacijas ir pagalbą:

1. asmenims, turintiems teisę į išlaikymą;
2. asmenims, patiriantiems finansinių sunkumų;
3. artimiausiems šeimos nariams, išplėstinės šeimos nariams arba kitam teisininkui.

2) 1 dalyje nurodytais atvejais, jei kitai bylos šaliai nurodoma padengti išlaidas, advokatas arba kitos ES valstybės narės advokatas turi teisę gauti užmokestį. Teismas nustato užmokesčio dydį – jis negali būti mažesnis už numatytąjį reglamente, nurodytame 36 straipsnio 2 dalyje, – ir nurodo kitai bylos šaliai jį sumokėti.

Užmokestis (honoraras) nustatomas pagal [Aukščiausiosios advokatūros tarybos reglamento Nr. 1/2004 dėl minimalaus užmokesčio advokatams](#) 36 straipsnio 6 dalį.

II skirsnis

Užmokestis už rekomendacijas, konsultacijas, dokumentų ir sutarčių rengimą

6 straipsnis. 1) Užmokestis už rekomendacijas, konsultacijas, dokumentų ir sutarčių rengimą yra toks:

1. už žodines rekomendacijas, konsultacijas dėl tarpininkavimo nedalyvaujant advokatui, informacijos gavimą iš teismo ir administracinių institucijų ar kt. – 100 BGN;
2. už rašytines konsultacijas – 200 BGN;

3. už klausimo nagrinėjimą ir nuomonės dėl jo pateikimą – 450 BGN;
4. už skundus ir pranešimus prokuratūrai, policijai ir centrinės ar vietos valdžios institucijoms – 200 BGN;
5. už notarinius kvietimus, prašymus dėl palikimo priėmimo ar nepriėmimo, į notarinį registrą įtraukiamų dokumentų rengimą, prašymus panaikinti skolas ir kitus prašymus – 200 BGN;
6. už prašymus dėl Bulgarijos pilietybės atsisakymo ar grąžinimo – 450 BGN;
7. už testamentą parengimą – 300 BGN;
8. už rašytinių sutarčių, nuosavybės teisę patvirtinančių dokumentų, pardavimo, mainų, dovanojimo, hipotekos, užstatymo teisės ir servituto aktų ar neteisminių susitarimų rengimą, įskaitant susitarimų, pasiekiamų per tarpininkavimo procedūras nedalyvaujant advokatui, parengimą, taip pat už sandorio aplinkybių patikrinimą ir jų ataskaitos parengimą remiantis atitinkamos sutarties ar akto verte:
 1. a) jei materialinis interesas yra iki 1 000 BGN – 250 BGN;
 2. jei materialinis interesas yra nuo 1 000 BGN iki 10 000 BGN – 250 BGN pridėjus 3 proc. sumos, viršijančios 1 000 BGN;
 3. jei materialinis interesas yra nuo 10 000 BGN iki 100 000 BGN – 500 BGN pridėjus 2 proc. sumos, viršijančios 10 000 BGN;
 4. jei materialinis interesas yra nuo 100 000 BGN iki 1 000 000 BGN – 2 300 BGN pridėjus 1 proc. sumos, viršijančios 100 000 BGN;
 5. jei materialinis interesas viršija 1 000 000 BGN – 11 300 BGN pridėjus 0,5 proc. sumos, viršijančios 1 000 000 BGN;
9. už tai, kad parengiami dokumentai ir prašymai dėl aplinkybių registravimo ir aktų įvedimo į registrą:
 1. a) individualių prekybininkų – 250 BGN;
 2. tikrųjų ūkinių bendrijų – 300 BGN;
 3. komanditinių ūkinių bendrijų – 400 BGN;
 4. ribotos atsakomybės bendrovių – 500 BGN;
 5. akcinių bendrovių – 1 000 BGN;
 6. kooperatyvų – 750 BGN;
 7. būstų kooperatyvų – 750 BGN;
 8. fondų ir ne pelno asociacijų – 600 BGN;
10. už aplinkybių registravimo dokumentų pateikimą ir aktų įvedimą į atitinkamus registrus, nerengiant jokių dokumentų, užmokestis yra lygus pusei 9 punkte nurodyto užmokesčio dydžio;
11. už nuolatinių teisinių paslaugų teikimą pagal sutartį, sudarytą su juridiniu asmeniu ar individualiu prekybininku, – 800 BGN per mėnesį, mokant atskirą užmokestį advokatui už dalyvavimą teisme atitinkamo juridinio asmens ar individualaus prekybininko vardu;
12. už valandines konsultacijas – 120 BGN;
13. už advokatui perduotų dokumentų, susijusių su kliento teisių ir teisinių interesų apsauga arba skirtų toms teisėms ar interesams apsaugoti, kopijų patvirtinimą pagal [Advokatūros įstatymo](#) 32 straipsnį – 3 BGN už pirmąjį puslapį ir 2 BGN už kiekvieną paskesnį puslapį;
14. už dokumentų, reikalingų dalyvaujant procedūrose pagal [Viešųjų pirkimų įstatymą](#) (*Zakon za obshtestvenite porachki*), ir pirkimo bei konkurso dokumentų pagal [Valstybės nuosavybės įstatymą](#) (*Zakona za darzhavnata sobstvenost*), [Savivaldybių nuosavybės įstatymą](#) (*Zakona za obshtinskata sobstvenost*) ir [Koncesijų įstatymą](#) (*Zakona za kontsesiite*) parengimą advokato užmokestis nustatomas 6 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatyta tvarka, remiantis paskelbtos procedūros verte, tačiau negali būti mažesnis nei 2 000 BGN.

2) 1 dalyje nurodytas užmokestis padidinamas pusės to užmokesčio dydžio suma, jei teisinė pagalba teikiama užsienio kalba. Kai dokumentai rengiami keliomis kalbomis, klientas už dokumentų rengimą kiekviena iš kalbų moka atskirą užmokestį, kurio dydis atitinka 1 dalyje nustatytas sumas.

3) 1 ir 2 dalyse nurodytas užmokestis už teisinę pagalbą padvigubinamas, kai teisinė pagalba teikiama skubos tvarka ar nedarbo dienomis.

III skirsnis

Užmokestis civiliniuose ir administraciniuose vienos instancijos procesuose

7 straipsnis. 1) Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą civilinėje byloje yra toks:

1. kai procesas yra dėl atleidimo iš darbo panaikinimo ir atleisto darbuotojo grąžinimo į darbą, užmokestis negali būti mažesnis nei minimaliojo mėnesio darbo užmokesčio Bulgarijoje dydis tuo metu, kai sudaroma

- teisinės pagalbos sutartis, arba tuo metu, kai nustatomas užmokestis pagal 2 straipsnį;
2. kai teismo procesas yra dėl santuokos pabaigos – 1 200 BGN, o kai santuoka nutraukiama abiejų sutuoktinių bendru sutarimu – 800 BGN. Pastaruoju atveju, kai reikia parengti sutuoktinių turto pasidalijimo susitarimą, taip pat taikoma 4 dalis;
 3. kai ieškiniai susiję su tėvystės teisėmis ir tėvystės ginčijimu – 1 200 BGN;
 4. kitų nepiniginių ieškinių atveju – 1 000 BGN;
 5. ne ginčo procesuose ir procesuose dėl įrodymų išsaugojimo – 750 BGN;
 6. bylose dėl išlaikymo – 500 BGN;
 7. privačių asmenų pareikštų ieškinių atveju – trečdalis minimalios sumos už ginčo sprendimą viena instancija, priklausomai nuo ginčo dalyko ir naudos, kurią siekia gauti ginčo šalis, tačiau ne mažiau nei 11 straipsnyje nurodyta suma, o kai ieškiniu apskundžiamas sprendimas sustabdyti bylos nagrinėjimą – pusė minimalios sumos už ginčo sprendimą viena instancija, tačiau ne mažiau nei 11 straipsnyje nurodyta suma;
 8. (nauja oficialiajame valstybės leidinyje (toliau – OL) Nr. 28/2014; panaikinta Aukščiausiojo administracinio teismo (*Varhoven administrativen sad*) sprendimais Nr. 13062 (2019 m. spalio 3 d.) ir Nr. 5419 (2020 m. gegužės 8 d.) – OL Nr. 45/2020, įsigaliojo nuo 2020 m. gegužės 15 d.);
 9. už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą tais atvejais, kai pripažįstamas neveiksnumas, – 1 000 BGN;
 10. procesuose pagal [Prekybos įstatymą](#) (*Targovskiya zakon*) dėl partnerių ar akcininkų ieškinių prieš bendrovę, ar kai pateikiami reikalavimai dėl narystės teisių apsaugos, taip pat procesuose pagal [Ne pelno juridinių asmenų įstatymą](#) (*Zakona za yuridicheskite litsa s nestopanska tsel*), [Kooperatyvų įstatymą](#) (*Zakon za kooperatsiite*), [Prekybos registro ir ne pelno juridinių asmenų registro įstatymą](#) (*Zakona za targovskiya registar i registara na yuridicheskite litsa s nestopanska tsel*) ir [BULSTAT registro įstatymą](#) (*Zakona za registar BULSTAT*) ir procesuose dėl registracijos pagal kitus įstatymus ir susijusių įrašų įtraukimo į registrą – 1 250 BGN.

2) Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą bylose, kuriose yra žinomų materialinių interesų, yra toks:

1. jei materialinis interesas yra iki 1 000 BGN – 400 BGN;
2. jei materialinis interesas yra nuo 1 000 BGN iki 10 000 BGN – 400 BGN pridėjus 10 proc. sumos, viršijančios 1 000 BGN;
3. jei materialinis interesas yra nuo 10 000 BGN iki 25 000 BGN – 1 300 BGN pridėjus 9 proc. sumos, viršijančios 10 000 BGN;
4. jei materialinis interesas yra nuo 25 000 BGN iki 100 000 BGN – 2 650 BGN pridėjus 8 proc. sumos, viršijančios 25 000 BGN;
5. jei materialinis interesas yra nuo 100 000 BGN iki 500 000 BGN – 8 650 BGN pridėjus 4 proc. sumos, viršijančios 100 000 BGN;
6. jei materialinis interesas yra nuo 500 000 BGN iki 1 000 000 BGN – 24 650 BGN pridėjus 3 proc. sumos, viršijančios 500 000 BGN;
7. jei materialinis interesas yra nuo 1 000 000 BGN iki 10 000 000 BGN – 39 650 BGN pridėjus 1,5 proc. sumos, viršijančios 1 000 000 BGN;
8. jei materialinis interesas viršija 10 000 000 BGN – 174 650 BGN pridėjus 0,6 proc. sumos, viršijančios 10 000 000 BGN.

3) Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą per bankroto procedūras apskaičiuojamas remiantis reikalavimų, dėl kurių prašoma pradėti bankroto procedūrą, verte, pagal 2 dalyje nurodytą metodiką, tačiau negali būti mažesnis nei 1 500 BGN. Užmokestis už tai, kad būtų parengtas prašymas pradėti bankroto procedūrą ir parengtas prieštaravimas dėl per nemokumo procedūrą pareikšto ar priimto reikalavimo, taip pat už dalyvavimą procese, kuriame nagrinėjami pareikšti prieštaravimai, sudaro pusę 2 dalyje nurodytos sumos, bet ne mažiau kaip 1 000 BGN. Užmokestis už pasiūlymo parengimą ir dalyvavimą procedūroje dėl turto įgijimo iš bankroto turto nustatomas 6 straipsnio 1 dalies 8 punkte nustatyta tvarka.

4) Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą turto padalijimo procese nustatomas atsižvelgiant į atstovaujamosios šalies interesus, kaip numatyta 2 dalyje, tačiau negali būti mažesnis nei 1 500 BGN už kiekvieną proceso etapą. Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą žemės ūkio paskirties žemės padalijimo procese nustatomas atsižvelgiant į atstovaujamosios šalies interesus, kaip numatyta 2 dalyje, tačiau negali būti mažesnis nei 750 BGN už kiekvieną proceso etapą.

5) Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą procesuose pagal [Turto įstatymo](#) (*Zakona za*

sobstvenosta) 75, 76 ir 108 straipsnius nustatomas atsižvelgiant į atstovaujamosios šalies interesus, kaip numatyta 2 dalyje, tačiau negali būti mažesnis nei 800 BGN kilnojamojo turto atveju ir 1 500 BGN – nekilnojamojo turto ar nuosavybės teisių į jį atveju. Užmokestis nustatomas remiantis turto rinkos kaina, o jei rinkos kaina nežinoma – remiantis mokesčio apskaičiavimu.

6) Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą bylose dėl sutarčių egzistavimo, panaikinimo ar nutraukimo ir už galutinės sutarties dėl turtinių teisių sudarymą nustatomas atsižvelgiant į atstovaujamosios šalies interesus, kaip numatyta 2 dalyje, tačiau negali būti mažesnis nei 1 500 BGN. Užmokestis nustatomas remiantis turto rinkos kaina, o jei rinkos kainos nustatyti neįmanoma – remiantis mokesčio apskaičiavimu.

7) Užmokestis už teisinę gynybą procese dėl būsimą reikalavimą užtikrinimo, procese dėl vykdomojo rašto išdavimo pagal [Civilinio proceso kodekso](#) (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) 405 straipsnio 3 ir 4 dalis ir procese dėl vykdomojo rašto išdavimo nustatomas pagal 2 dalį pusės reikalavimo sumos pagrindu.

8) (panaikinta OL Nr. 2/2009; nauja OL Nr. 28/2014; OL Nr. 84/2016 buvusi 6 dalis; panaikinta sprendimais Nr. 13062 (2019 m. spalio 3 d.) ir Nr. 5419 (2020 m. gegužės 8 d.) Aukščiausiojo administracinio teismo registre OL Nr. 45/2020, įsigaliojo nuo 2020 m. gegužės 15 d.).

9) Kai teisinis atstovavimas suteikiamas byloje, kurioje vyksta daugiau kaip du teismo posėdžiai, už kiekvieną paskesnę posėdį mokamas papildomas 250 BGN užmokestis.

8 straipsnis. Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą administracinėse bylose, kuriose yra materialinių interesų, nustatomas 7 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

2) Teisinio atstovavimo, gynybos ir pagalbos administracinėse bylose, kuriose nėra materialinių interesų, atveju:

1. užmokestis bylose pagal [Teritorinės plėtros įstatymą](#) (*Zakona za ustroystvo na teritoriyata*) ir [Kadastro ir turto registro įstatymą](#) (*Zakona za kadastara i imotniya registar*) yra 1 250 BGN;
2. užmokestis bylose pagal [Socialinės apsaugos kodeksą](#) (*Kodeksa za sotsialno ociguryavane*) yra 500 BGN;
3. užmokestis bylose pagal [Vidaus reikalų ministerijos įstatymą](#) (*Zakona za ministerstvoto na vatreshnite raboti*) yra 750 BGN;
4. užmokestis bylose pagal [Nacionalinės standartizacijos įstatymą](#) (*Zakona na natsionalnata standardizatsiya*) yra 600 BGN;
5. apeliaciniuose procesuose, pradėtuose dėl sprendimų pradėti viešojo pirkimo procedūras, rangovų atrankos sprendimų ar perkančiosios organizacijos pirkimo procedūrų nutraukimo pagal [Viešųjų pirkimų įstatymą](#), užmokestis nustatomas 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, remiantis palūkanomis, pagal kurias apskaičiuojamas bylos iškėlimo valstybinis mokeskis; visuose kituose apeliaciniuose procesuose, pradedamuose dėl perkančiosios organizacijos sprendimų, užmokestis yra 1 500 BGN;
6. užmokestis bylose pagal [Bulgarijos nacionalinių tapatybės dokumentų įstatymą](#) (*Zakona za balgarskite lichni dokumenti*) yra 600 BGN;
7. užmokestis bylose pagal [Paramos žemės ūkio gamintojams įstatymą](#) (*Zakona za podpomagane na zemedelskite proizvoditeli*) yra 800 BGN;
8. užmokestis bylose pagal [Konkurencijos apsaugos įstatymą](#) (*Zakona za zashtita na konkurenciyata*), pateiktose nagrinėti Konkurencijos apsaugos komisijai (KZK) (*Komisiya za zashtita na konkurencsiata*), yra 1 500 BGN, o kai yra materialinis interesas (piniginė nuobauda, bauda ar kita sankcija), užmokestis nustatomas pagal 8 straipsnio 1 dalį;
9. užmokestis bylose pagal [Apsaugos nuo diskriminacijos įstatymą](#) (*Zakona za zashtita ot diskriminatsiya*), pateiktose nagrinėti Apsaugos nuo diskriminacijos komisijai (KZD) (*Komisiya za zashtita ot diskriminatsiyata*) arba teismui, yra 1 500 BGN;
10. užmokestis bylose pagal [Vartotojų apsaugos įstatymą](#) (*Zakona za zashtita na potrebitelite*) ir [Asmens duomenų apsaugos įstatymą](#) (*Zakona za zashtita na lichnite danii*) yra 900 BGN.

3) Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą administracinėse bylose be nustatytų materialinių interesų, išskyrus 2 dalyje nurodytus atvejus, yra 1 000 BGN.

4) Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą per procedūrą administracinėje įstaigoje nustatomas pagal pirmesnes dalis.

9 straipsnis. Užmokestis už ieškinio pareiškimo ir rašytinio atsakymo į ieškinį, apeliacinio skundo ir atsakymo į jį

(be teisinio atstovavimo) parengimą ir už civilinės bylos nagrinėjimą bei kasacinio skundo patvirtinimą pagal [Civilinio proceso kodekso](#) 284 straipsnio 2 dalį, jei apeliacinį skundą parengė kitas advokatas, sudaro 3/4 užmokesčio, nurodyto 7 ar 8 straipsnyje, bet ne mažiau kaip 400 BGN.

2) Užmokestis už kasacinio skundo, apimančio kasacinius pagrindus pagal [Civilinio proceso kodekso](#) 280 straipsnio 1 dalį, parengimą be teisinio atstovavimo sudaro 3/4 užmokesčio, nurodyto 7 arba 8 straipsnyje, bet ne mažiau kaip 1 200 BGN.

3) Užmokestis už atsakymo į kasacinį skundą, apimantį kasacinius pagrindus pagal [Civilinio proceso kodekso](#) 280 straipsnio 1 dalį, parengimą be teisinio atstovavimo sudaro 3/4 užmokesčio, nurodyto 7 arba 8 straipsnyje, bet ne mažiau kaip 1 200 BGN.

4) Užmokestis už teisinį atstovavimą teismo procese dėl įsigaliojusio sprendimo panaikinimo nustatomas 7 arba 8 straipsnyje nustatyta tvarka, tačiau yra ne mažesnis kaip 1 000 BGN. Užmokestis už prašymo panaikinti įsigaliojusį sprendimą arba atsakymo į prašymą panaikinti įsigaliojusį sprendimą parengimą be teisinio atstovavimo viešame teismo posėdyje sudaro 3/4 užmokesčio, nustatyto pagal 7 arba 8 straipsnius, tačiau negali būti mažesnis nei 750 BGN.

5) Užmokestis už ieškinio Europos Žmogaus Teisių Teismui Strasbūre parengimą ir prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui Liuksemburge be teisinio atstovavimo yra ne mažesnis kaip 2 000 BGN.

6) Užmokestis už apeliacinio skundo pagal [Viešųjų pirkimų įstatymą](#), rašytinio atsakymo ar prieštaravimo dėl tokio apeliacinio skundo, nagrinėjamo Konkurencijos apsaugos komisijoje arba Aukščiausajame administraciniame teisme be teisinio atstovavimo, sudaro 3/4 užmokesčio, nustatyto pagal 8 straipsnį, bet ne mažiau kaip 600 BGN.

7) Užmokestis už prieštaravimo, kuris turi būti pateiktas priežiūros institucijai, arba prašymo teismui, kompetentingam nagrinėti ginčą dėl finansinių pataisų, taikomų projektams, įgyvendinamiems naudojantis ES parama arba pagal veiksmų programas, parengimą be teisinio atstovavimo sudaro 3/4 užmokesčio, nustatyto pagal 8 straipsnį, bet ne mažiau kaip 600 BGN.

10 straipsnis. Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą bylos šaliai per sprendimo vykdymo (skolos išieškojimo) procesą yra toks:

1. už vykdymo proceso pradėjimą – 200 BGN;
2. už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą bylos šalims per vykdymo procesą ir imantis veiksmų piniginiam reikalavimui įvykdyti – pusė 7 straipsnio 2 dalyje nurodyto užmokesčio;
3. už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą bylos šalims per vykdymo procesą dėl turto perėmimo ar išskeldinimo – pusė atitinkamo 7 straipsnio 2 dalyje nurodyto užmokesčio, apskaičiuoto pagal turto vertę;
4. už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą bylos šaliai per vykdymo procesą, kai reikia imtis kitų nei 2 ir 3 punktuose nurodytų veiksmų – 350 BGN;
5. už apeliacinį skundą dėl antstolio veiksmų – 400 BGN, o kai toks apeliacinis skundas nagrinėjamas viešame teismo posėdyje – 600 BGN; tas pats užmokestis mokamas skolininko teisiniui atstovui.

11 straipsnis. Užmokestis už teismo pavedimo parengimą, privataus apeliacinio skundo parengimą ir apeliacinius skundus dėl antstolio, notaro, registro teisėjo ir teismo kanclerio veiksmų yra 400 BGN, o kai toks apeliacinis skundas nagrinėjamas viešame teismo posėdyje – 600 BGN.

IV skirsnis

Užmokestis baudžiamajame ar administraciniame baudžiamajame vienos instancijos procese

12 straipsnis. Užmokesčio už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą ikiteisminiame procese dydis yra lygus 13 straipsnio 1 dalyje nurodytoms sumoms, o jei procesiniai veiksmai atliekami atskiromis dienomis – 250 BGN už kiekvieną dieną.

13 straipsnis. 1) Užmokestis už kaltinamojo, privataus kaltintojo arba privataus ieškovo gynybą yra toks:

1. bylose, kuriose baudžiama skiriant probaciją ar baudą – 600 BGN;

2. bylose, kuriose baudžiama iki 5 metų laisvės atėmimo – 1 000 BGN;
3. bylose, kuriose baudžiama iki 10 metų laisvės atėmimo – 1 500 BGN;
4. bylose, kuriose baudžiama iki 15 metų laisvės atėmimo – 2 250 BGN;
5. bylose, kuriose baudžiama daugiau kaip 15 metų laisvės atėmimo – 3 000 BGN;
6. dėl nusikaltimų, už kuriuos baudžiama laisvės atėmimu iki gyvos galvos – 6 000 BGN;
7. kai pasiekiamas susitarimas dėl kaltės pripažinimo ir advokatas baudžiamajame procese nedalyvauja – 750 BGN;
8. (panaikinta OL Nr. 2/2009; buvęs 9 punktas; iš dalies pakeista OL Nr. 28/2014; dalinis pakeitimas, paskelbtas OL Nr. 28/2014, panaikintas sprendimais Nr. 13062 (2019 m. spalio 3 d.) ir Nr. 5419 (2020 m. gegužės 8 d.) Aukščiausiojo administracinio teismo registre – OL Nr. 45/2020, įsigaliojo nuo 2020 m. gegužės 15 d.);
9. už dalyvavimą teisme pagal įgaliojimo raštą dėl kardomųjų priemonių, jeigu advokatas nedalyvavo baudžiamajame procese – 900 BGN;
10. (iš dalies pakeista OL Nr. 2/2009; iš dalies pakeista OL Nr. 28/2014; dalinis pakeitimas, paskelbtas OL Nr. 28/2014, panaikintas sprendimais Nr. 13062 (2019 m. spalio 3 d.) ir Nr. 5419 (2020 m. gegužės 8 d.) Aukščiausiojo administracinio teismo registre – OL Nr. 45/2020, įsigaliojo nuo 2020 m. gegužės 15 d.; panaikinta OL Nr. 68/2020).

2) Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą ieškovui ar atsakovui civilinėje byloje nustatomas 7 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

3) 1 dalyje nurodytas užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą kaltinamajam, privačiam kaltintojui ar privačiam ieškovui, esant keliems kaltinimams, už rimčiausią kaltinimą padidinamas pusės to užmokesčio dydžio suma.

4) Daugiau kaip vieno asmens gynybos atveju užmokestis už kiekvieną atsakovą nustatomas 1 dalyje nustatyta tvarka.

14 straipsnis. 1) Kai posėdis baudžiamojame byloje trunka ilgiau kaip vieną dieną, papildomas užmokestis už kiekvieną paskesnę dieną yra 250 BGN.

2) Kai teisinis atstovavimas suteikiamas baudžiamojame ar baudžiamojame administracinėje byloje, kurioje vyksta daugiau kaip du teismo posėdžiai, už kiekvieną paskesnę posėdį mokamas papildomas 250 BGN užmokestis.

15 straipsnis. Užmokestis už apeliacinio arba kasacinio skundo parengimą be teisinio atstovavimo sudaro 3/4 užmokesčio, nurodyto 13 straipsnyje.

16 straipsnis. Užmokestis už baudžiamosiose bylose privačių ieškovų pareikštus ieškinius yra 300 BGN, o kai ieškiniai nagrinėjami viešame teismo posėdyje – 600 BGN.

17 straipsnis. Derėtis dėl rezultato mokesčio, kuris priklausytų nuo baudžiamąjo proceso baigties, neleidžiama, net jei civilinis ieškinytis pareiškiamas per baudžiamąjį procesą.

18 straipsnis. 1) Užmokestis už apeliacinio skundo dėl sprendimo, kuriuo skiriama nuobauda, parengimą be teisinio atstovavimo yra nustatomas pagal 7 straipsnio 2 dalyje nustatytas taisykles, pusės atitinkamos nuobaudos ar kompensacijos sumos pagrindu, tačiau yra ne mažesnis kaip 100 BGN.

2) Jei administracinės nuobaudos forma yra bauda, piniginė nuobauda ir (arba) piniginė kompensacija, užmokestis nustatomas pagal 7 straipsnio 2 dalį, kiekvienos skirtos baudos ar piniginės nuobaudos ir (arba) suteiktos piniginės kompensacijos sumos pagrindu.

3) (nauja OL Nr. 28/2014; panaikinta Aukščiausiojo administracinio teismo sprendimais Nr. 13062 (2019 m. spalio 3 d.) ir Nr. 5419 (2020 m. gegužės 5 d.) – OL Nr. 45/2020, įsigaliojo nuo 2020 m. gegužės 15 d.).

4) (nauja OL Nr. 68/2020; iš dalies pakeista OL Nr. 88/2022). Užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą administracinių nusižengimų, išskyrus nurodytus 2 dalyje, atvejais yra 500 BGN.

V skirsnis

Užmokestis už dalyvavimą procese, reglamentuojamame specialaus statuto, viena instancija

19 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą procese pagal [Sveikatos įstatymą \(Zakona za Zdraveto\)](#) yra 500 BGN.

20 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą atskirame teismo procese pagal [Vaiko apsaugos įstatymą \(Zakona za zakrila na deteto\)](#) yra 600 BGN.

21 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą procese pagal [Šeimos kodekso \(Semeyniya kodeks\)](#) IX, X ir XI skyrius yra 600 BGN.

22 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą procese pagal [Apsaugos nuo smurto šeimoje įstatymą \(Zakona za zashtita domashnoto nasilie\)](#) yra 600 BGN.

23 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą procese pagal [Įstatymą dėl ekstradicijos ir Europos arešto orderio \(Zakona za ekstraditsiya i evropeyskata zapoved za arest\)](#) yra 800 BGN.

24 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą procese pagal [Nutarimą dėl kovos su asocialiu elgesiu \(Ukaza za borba s drebnoto huliganstvo\)](#) yra 500 BGN.

25 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą per egzekvatūros procedūrą yra 500 BGN.

26 straipsnis. Minimalus užmokestis už atstovavimą, gynybą ir pagalbą procese pagal įgaliojimą, kai advokatas nedalyvauja visoje byloje, yra 500 BGN.

27 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinę pagalbą ir teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą liudytojui pagal [Baudžiamojo proceso kodekso \(Nakazatelno-protseualniya kodeks\)](#) 122 straipsnį, kai advokatas nedalyvauja visoje byloje, yra 500 BGN.

28 straipsnis. Minimalus užmokestis už atstovavimą, gynybą ir pagalbą kardomojo kalinimo procese, kai advokatas nedalyvauja visoje byloje, yra 900 BGN.

29 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą procese dėl neįvykdytų nuobaudų sumavimo yra 600 BGN.

30 straipsnis. Minimalus užmokestis už [Baudžiamojo proceso kodekso](#) 368 straipsnyje nurodyto prašymo parengimą yra 800 BGN.

31 straipsnis. 1) Užmokestis už bylos šalies gynybą per pakartotinį bylos nagrinėjimą negali būti mažesnis nei minimalus reikalaujamas užmokestis už bylos nagrinėjimą viena instancija.

2) Už prašymo pakartotinai nagrinėti bylą parengimą be atvykimo į teismą minimalus užmokestis sudaro 3/4 minimalaus užmokesčio, nurodyto 1 dalyje.

32 straipsnis. Minimalus užmokestis už gynybą procese dėl užsienio teismo sprendimo vykdymo pagal [Baudžiamojo proceso kodekso](#) 457 straipsnio 2 dalį sudaro pusę minimalaus užmokesčio už bylos nagrinėjimą viena instancija, priklausomai nuo nuosprendžio pobūdžio ir griežtumo.

33 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą procese pagal [Kovos su asocialiu mažamečių ir nepilnamečių asmenų elgesiu įstatymą \(Zakon za borba s protivooobshtestvenite proyavi na maloletni i nepalnoletni\)](#) yra 500 BGN.

34 straipsnis. (naujas OL Nr. 28/2014; iš dalies pakeistas OL Nr. 84/2016; panaikintas OL Nr. 88/2022)

35 straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą procese pagal [Prieglobsčio ir pabėgėlių įstatymą \(Zakona za ubezhishteto i bezhantsite\)](#) yra 600 BGN.

35a straipsnis. Minimalus užmokestis už teisinį atstovavimą, gynybą ir pagalbą sulaukytajam asmeniui pagal [Vidaus reikalų ministerijos įstatymą](#) yra 300 BGN.

36 straipsnis. Minimalus užmokestis už atstovavimą ir pagalbą per tarpininkavimo procesą civilinėse ir komercinėse bylose sudaro 1/3 užmokesčio, numatyto 7 straipsnyje.

Antstoliai

Nuo 2006 m. antstoliai Bulgarijoje yra privatūs antstoliai ir valstybiniai teismų antstoliai. Abiem grupėms taikomi teisės aktų nustatyti tarifai:

1. Valstybinių teismų antstolių imamiems mokesčiams nuo 2008 m. taikomas [Teismų pagal Civilinio proceso kodeksą renkamų valstybinių mokesčių tarifo](#) II skirsnis.
2. Privačių antstolių užmokestis reglamentuojamas [Privačių antstolių įstatymo \(Zakona za chastnite sadebni izpalniteli\)](#) 78 straipsnio ir [Privačių antstolių įstatyme nustatyto išieškojimo proceso užmokesčio ir išlaidų tarifo](#) (kuris patvirtintas 2006 m. balandžio 19 d. Ministrų Tarybos nutarimu Nr. 92).

Pagal abu tarifus nustatomas užmokestis yra vienodas.

Privatus antstolis ima papildomą 50 proc. standartinio užmokesčio dydžio mokestį už dokumentų įteikimą nedarbo ir švenčių dienomis, teismo šaukimo išsiuntimą paštu ir skundų, pranešimų bei dokumentų kopijų darymą.

Pastoviosios išlaidos

Pastoviosios išlaidos civilinėse bylose

Pastoviosios išlaidos, apmokamos civilinės bylos šalių

Mokesčiams civilinėse bylose nuo 2008 m. taikomas [Teismų pagal Civilinio proceso kodeksą renkamų valstybinių mokesčių tarifo](#) I skirsnis. Mokesčio dydis yra toks:

- už civilinį ieškinį – 4 proc. ieškinio sumos, bet ne mažiau kaip 25 EUR;
- už ieškinį dėl neturtinės žalos atlyginimo – iki 40 EUR, bet ne mažiau kaip 15 EUR;
- už santuokos nutraukimo bylas (įskaitant tas, kurios išsprendžiamos sutuoktinių bendru sutarimu) – 2 proc. iš viso per trejus metus gautinos kiekvienos bylos šalies dalies (pagal susitarimą dėl sutuoktinių turto padalijimo ir alimentų);
- už vykdomąjį dokumentą – 2 proc. materialinio intereso, bet ne mažiau kaip 12,5 EUR;
- už įvaikinimo bylas – 12,5 EUR;
- už būsimo reikalavimo užtikrinimą – 20 EUR;
- už įrodymų užtikrinimą – 10 EUR;
- už bankroto bylas – 25 EUR individualaus prekybininko atveju, 125 EUR komercinės įmonės atveju.

Civilinio proceso etapas, kuriame turi būti apmokėtos pastoviosios išlaidos

Kiekviena bylos šalis prašomos paslaugos išlaidas privalo teismui apmokėti iš anksto. Abiejų bylos šalių prašymu arba teismo iniciatyva visas išlaidas, priklausomai nuo aplinkybių, apmoka abi šalys arba viena iš šalių. ([Civilinio proceso kodekso](#) 76 straipsnis)

Pastoviosios išlaidos baudžiamosiose bylose

Pastoviosios išlaidos, tenkančios baudžiamąjo proceso šalims

Baudžiamąjo proceso išlaidų ir mokesčių dalykai yra reglamentuojami [Baudžiamąjo proceso kodekso](#).

187 straipsnis. Išlaidų padengimas

1. Baudžiamąjo proceso išlaidos padengiamos iš atitinkamos institucijos biudžete tam skirtų sumų, išskyrus teisėje numatytus atvejus.
2. Baudžiamosiose bylose, iškeltose teisme pagal nukentėjusiojo pateiktą skundą, privatus skundo pateikėjas turi iš anksto pateikti nustatytų išlaidų dydžio užstatą. Nepateikus nustatytų išlaidų dydžio užstato, privačiam skundo pateikėjui turi būti suteiktos septynios dienos tai padaryti.
3. Bylose, iškeltose teisme pagal nukentėjusiojo pateiktą skundą, išlaidos, patiriamos dėl teisme kaltinamojo pateiktų reikalavimų surinkti įrodymus, turi būti padengiamos iš teismo biudžeto.

Baudžiamąjo proceso pastoviosios išlaidos (nustatytos pagal [Teismų, prokuratūrų, tyrimų tarnybų ir Teisingumo](#)

[ministerijos renkamų valstybinių mokesčių](#) įstatymo su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2005 m., tarifą Nr. 1) yra tokios:

- už privačių asmenų teikiamus skundus, kurių pagrindu iškeliama baudžiamoji byla – 6 EUR;
- už privatų baudžiamąjį persekiojimą baudžiamajame procese – 2,5 EUR;
- už reabilitavimo prašymus tais atvejais, kai byla lieka nebaigta nagrinėti – 3 EUR.

Baudžiamojo proceso etapas, kuriame turi būti apmokėtos pastoviosios išlaidos

Privatus kaltintojas turi iš anksto pateikti pirmiau apibūdintų išlaidų dydžio užstatą (pagal [Baudžiamojo proceso kodeksą](#)). Nepateikus šio užstato, privačiam kaltintojui turi būti suteiktos septynios dienos tai padaryti.

Pastoviosios išlaidos Konstitucinio Teismo procese

Pastoviosios išlaidos, apmokamos Konstitucinio Teismo proceso šalių

1. Peticiją Konstituciniam Teismui gali pateikti ne mažiau kaip penktadalis Parlamento narių, Prezidentas, Ministrų Taryba, Aukščiausiasis kasacinis teismas, Aukščiausiasis administracinis teismas ir generalinis prokuroras. Ginčus dėl jurisdikcijos, kaip nurodyta pirmesnio straipsnio 1 dalies 3 punkte, taip pat gali iškelti savivaldybių tarybos.
2. Jei Aukščiausiasis kasacinis teismas arba Aukščiausiasis administracinis teismas nustato, kad įstatymas neatitinka Konstitucijos, jie sustabdo procesą ir perduoda bylą Konstituciniam Teismui.
3. Ombudsmenas gali kreiptis į Konstitucinį Teismą prašydamas pripažinti nekonstituciniu įstatymą, kuriuo pažeidžiamos piliečių teisės ir laisvės.

Teisinių atstovų iš anksto pateiktina informacija

Bylos šalių teisės ir pareigos

[Advokatūros įstatymo](#) 40 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „advokatas arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės advokatas tiksliai informuoja savo klientą apie jo teises ir pareigas“. Advokatai nėra aiškiai įpareigoti informuoti savo klientą apie tikėtinas teismo proceso išlaidas. Vis dėlto, kad tokios pareigos esama, yra numanoma iš Advokatų etikos kodekso (*Etichniyat kodeks na advokatite*).

Šaltiniai dėl išlaidų

Kur galima rasti informacijos apie išlaidų šaltinius Bulgarijoje?

Fizinis arba juridinis asmuo, siekiantis iškelti bylą, negali sužinoti, kiek bylinėjimosi išlaidų gali susidaryti, nes nėra oficialios ar neoficialios interneto svetainės ar kitos viešosios įstaigos, galinčios glaustai pateikti tokią informaciją. Todėl klientai visų pirma pasikliauna advokatų teikiama informacija apie susijusias išlaidas.

Vis dėlto piliečiai gali rasti taisykles dėl teismo mokesčių ir bylinėjimosi išlaidų ir atlikti savo skaičiavimus keliose viešose interneto svetainėse. Tai yra: nacionalinė teisė, Aukščiausiosios advokatūros tarybos svetainė, Aukščiausiosios teismų tarybos (*Visshiya sadeben savet*) svetainė ir Nacionalinio teisinės pagalbos biuro svetainė. Nurodytos interneto svetainės šiuo metu yra prieinamos tik bulgarų kalba.

Kokiomis kalbomis galima gauti informacijos apie išlaidų šaltinius Bulgarijoje?

Pirmiau nurodytos interneto svetainės šiuo metu yra prieinamos tik bulgarų kalba.

Kur galima rasti informacijos apie tarpininkavimą?

Informacija apie tarpininkavimą yra prieinama [Teisingumo ministerijos](#) svetainėje.

Kur galima rasti papildomos informacijos apie išlaidas? Kur galima rasti informacijos apie vidutinę įvairių procedūrų trukmę?

Teisminės veiklos visais lygmenimis metinės ir dvi metės ataskaitos yra prieinamos [Aukščiausiosios teismų tarybos](#) svetainėje. Jose yra informacijos apie per pastaruosius 3 mėnesius, 6 mėnesius, vienus metus, dvejus metus ir ilgesnį laikotarpį išspręstų bylų skaičių. Aukščiausiosios teismų tarybos statistikos padalinys teikia analizes ir informaciją apie vidutinę teismo proceso nagrinėjant civilines, baudžiamąsias ir administracines bylas trukmę.

Kur galima rasti informacijos apie vidutines bendras išlaidas konkretaus tipo teismo procese?

Tokios oficialios viešai skelbiamos informacijos nėra.

Pridėtinės vertės mokestis

Kaip pateikiama ši informacija? Kokie mokesčio tarifai taikomi?

PVM (pagal pirmiau nurodytus tarifus ir taisykles) įskaičiuojamas į išlaidas.

Teisinė pagalba

Civilinės teisenos srityje taikoma slenkstinė pajamų riba

[Teisinės pagalbos įstatyme](#) (*Zakon za pravdata pomosht*) neskiriamos civilinės ir baudžiamosios bylos (žr. toliau):

22 straipsnis. Teisinė pagalba pagal 21 straipsnio 1 ir 3 dalis yra nemokama ir teikiama:

1. asmenims ir šeimoms, kurie atitinka reikalavimus mėnesinei paramai gauti pagal [Socialinės paramos įstatymo įgyvendinimo reglamento](#) (*Pravilnik za prilagane na zakona za sotsialno podpomagane*) 9 ir 10 straipsnius;
2. asmenims ir šeimoms, turėjusiems teisę gauti tikslinę paramą būstui šildyti per praėjusį arba dabartinį šildymo sezoną;
3. asmenims, kurie naudojami socialinėmis ar integruotomis sveikatos priežiūros ir socialinėmis paslaugomis stacionariosios globos įstaigose; nėščioms moterims ir motinoms, kurioms kyla rizika palikti savo vaikus, besinaudojančioms socialinėmis paslaugomis, kuriomis siekiama to išvengti;
4. vaikams, augantiems globėjų šeimose ar giminaičių šeimose pagal [Vaiko apsaugos įstatymą](#);
5. vaikui, kuriam kyla rizika, kaip apibrėžta [Vaiko apsaugos įstatyme](#);
6. [Šeimos kodekso](#) 143 ir 144 straipsniuose nurodytiems asmenims, asmenims iki 21 metų, taip pat asmenims nuo 21 metų dėl išlaikymo prievolių, atsiradusių anksčiau nei jiems sukako 21 metai, pagal [2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą \(EB\) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje](#) (OL L 7/1, 2009 1 10) ir [Konvenciją dėl tarptautinio vaikų ir kitokių šeimos išlaikymo išmokų išieškojimo](#) (OL L 192/51, 2011 7 22);
7. smurto šeimoje, seksualinės prievartos ar prekybos žmonėmis aukoms, neturinčioms lėšų pasinaudoti teisine gynyba arba nenorinčioms ja pasinaudoti;
8. asmenims, kurie pateikė prašymą siekdami gauti tarptautinę apsaugą ar laikinąją apsaugą arba gavo tokią apsaugą pagal [Prieglobsčio ir pabėgėlių įstatymą](#) ir kuriems teisinės pagalbos teikimas neturi jokio kito teisinio pagrindo;
9. užsieniečiui, kuriam taikyta administracinė procesinė prievartos priemonė, ir užsieniečiui, apgyvendintam specialioje laikino užsieniečių apgyvendinimo įstaigoje pagal [Įstatymą dėl užsieniečių Bulgarijos Respublikoje](#) (*Zakona za chuzhdentsite v republika balgaria*), neturintiems lėšų advokato gynybai arba nenorintiems būti ginamiems advokato;
10. asmenims, kuriems atsisakyta suteikti asmens be pilietybės statusą Bulgarijoje, arba asmenims, kurių atžvilgiu užbaigta asmens be pilietybės statuso suteikimo procedūra pagal [Įstatymą dėl užsieniečių Bulgarijos Respublikoje](#), neturintiems finansinių išteklių advokatui samdyti, tačiau norintiems tai daryti;

11. asmenims, kuriuos prašoma pripažinti neveiksniais, taip pat asmenims, kurie pripažinti neveiksniais;
12. neigaliems asmenims, gaunantiems mėnesinę paramą pagal [Neįgaliųjų įstatymą](#) (*Zakona za horata s uvrezhdaniya*), kurių mėnesio pajamų nepakanka advokato paslaugoms gauti.

2) 1 dalies 7, 9, 10 ir 12 punktuose nurodytais atvejais sprendimą dėl teisinės pagalbos suteikimo priima Nacionalinis teisinės pagalbos biuras (*Natsionalno byuro za pravna pomosht*, NBPP), atsižvelgdamas į 23 straipsnio 3 dalyje nurodytas aplinkybes, nustatytas atitinkamų kompetentingų institucijų dokumentais, ir į nustatytą skurdo ribą Bulgarijoje.

3) 1 dalyje nurodyti faktai ir aplinkybės nustatomi remiantis atitinkamų kompetentingų institucijų išduotais dokumentais ir NBPP patvirtinta pagal pavyzdinę formą rengiama deklaracija dėl asmens šeiminių ir turčinės padėties.

4) Kai asmenys, prašantys teisinės pagalbos, nepateikia pagrindimo dėl 1 dalyje nurodytų aplinkybių, NBPP sprendžia dėl teisinės pagalbos suteikimo atsižvelgdamas į 23 straipsnio 3 dalyje nurodytas aplinkybes, nustatytas atitinkamų kompetentingų institucijų dokumentais, ir į nustatytą skurdo ribą Bulgarijoje.

5) Tais atvejais, kai NBPP suteikia teisinę pagalbą, 2 ir 3 dalyse nurodyta informacija surenkama *ex officio* ir NBPP iš atitinkamų kompetentingų institucijų gauna reikiamus dokumentus elektronine forma. Teisinės pagalbos prašytojas turi pateikti dokumentinį savo pajamų įrodymą arba duoti sutikimą, kad iš kompetentingų institucijų būtų *ex officio* paprašyta informacijos apie jo pajamas.

23 straipsnis. 1) 21 straipsnio 2 dalyje nurodyta teisinės pagalbos sistema apima atvejus, kai pagal įstatymus yra privalomas gynybos advokato ar patarėjo dalyvavimas arba atstovavimas.

2) Teisinės pagalbos sistema taip pat apima atvejus, kai kaltinamasis, atsakovas arba baudžiamosios, civilinės ar administracinės bylos šalis neturi lėšų sumokėti advokatui, tačiau nori turėti advokatą, ir tai reikalinga dėl teisingumo interesų. Tokiais atvejais asmuo nėra atsakingas už teisinės pagalbos išlaidų atlyginimą.

3) Civilinėse ir administracinėse bylose teisinė pagalba suteikiama, kai, remdamasis atitinkamų kompetentingų institucijų pateiktais įrodymais, teismas arba NBPP pirmininkas nustato, kad bylos šalis neturi lėšų advokatui sumokėti. Teismas arba NBPP vadovas tai nustato atsižvelgdamas į:

1. bylos šalies ar jos šeimos pajamas;
2. deklaruotą bylos šalies nuosavybę ir turtą;
3. bylos šalies santuokinę padėtį;
4. sveikatos būklę;
5. užimtumo statusą;
6. amžių;
7. kitas aplinkybes.

4) Baudžiamosiose bylose tai, kad kaltinamasis ar atsakovas neturi lėšų sumokėti advokatui, nustato procesui vadovaujanti institucija, remdamasi *ex officio* nustatyta asmens finansine padėtimi tuo konkrečiu atveju ir atsižvelgdama į 3 dalies 1, 3, 4, 5, 6 ir 7 punktuose nurodytas aplinkybes. Dėl privataus kaltintojo, ieškovo civilinėje byloje, atsakovo civilinėje byloje ir privataus ieškovo baudžiamojoje byloje tai nustatoma 3 dalyje nustatyta tvarka.

Baudžiamosios teisenos srityje atsakovams taikoma slenkstinė pajamų riba

Kartu su tais kriterijais, kurie nustatyti baudžiamosioms byloms ([Teisinės pagalbos įstatymo](#) 22 straipsnis, nurodytas pirmiau), taikomi šie kriterijai:

23 straipsnis

1. Teisinės pagalbos sistema (nurodyta 31 straipsnio 3 dalyje) apima atvejus, kai teisinis atstovavimas ar gynyba yra privalomi.
2. Teisinės pagalbos sistema taip pat apima atvejus, kai įtariamasis, kaltinamasis, asmuo, kuriam pareikšti kaltinimai, atsakovas arba baudžiamosios, civilinės ar administracinės bylos šalis neišgali sumokėti už advokato pagalbą, tačiau nori gauti tokią pagalbą, ir tokią pagalbą jam reikia teikti dėl teisingumo interesų.

3. Baudžiamosiose bylose įvertinama, kad kaltinamasis ar atsakovas neturi lėšų sumokėti advokatui, atlieka procesui vadovaujanti institucija, remdamasi *ex officio* nustatyta asmens finansine padėtimi tuo konkrečiu atveju ir atsižvelgdama į 3 dalies 1, 3, 4, 5, 6 ir 7 punktuose nurodytas aplinkybes. Dėl privataus kaltintojo, ieškovo civilinėje byloje, atsakovo civilinėje byloje ir privataus ieškovo baudžiamojoje byloje tai nustatoma 3 dalyje nustatyta tvarka.

Baudžiamosios teisenos srityje nukentėjusiesiems taikoma maksimali pajamų riba

Baudžiamajame procese jiems taikoma tokia pati maksimali pajamų riba kaip ir kitoms proceso šalims (žr. pirmiau).

Kitos sąlygos, taikomos teikiant teisinę pagalbą nukentėjusiesiems

Teisėje nėra specialių nuostatų dėl nusikaltimų aukų. Taikomos bendrosios taisyklės dėl teisinės pagalbos baudžiamajame procese (Teisinės pagalbos įstatymo 22 ir 23 straipsniai).

Kitos sąlygos, siejamos su teisinės pagalbos teikimu kaltinamiesiems

Nėra specialių nuostatų dėl teisinės pagalbos teikimo atsakovams. Taikomos bendrosios taisyklės dėl teisinės pagalbos baudžiamajame procese ([Teisinės pagalbos įstatymo](#) 22 ir 23 straipsniai).

Nemokamas teismo procesas

[Civilinio proceso kodekso](#) 83 straipsnis: atleidimas nuo mokesčių ir išlaidų padengimo

83 straipsnis. 1) Teismo mokesčių mokėti ir išlaidų padengti nereikia:

1. ieškovams, kurie yra dirbantys asmenys, samdomi darbuotojai ir kooperatyvų nariai, pagal ieškinius dėl darbo santykių;
2. pagal ieškinius dėl išlaikymo;
3. pagal prokuroro pareikštus ieškinius;
4. ieškovams pagal ieškinius dėl nepagrįstos žalos, patirtos dėl nusikaltimų, kai tai susiję su *res judicata* galią turinčiu apkaltinamuoju nuosprendžiu;
5. teismo paskirtiems specialiems bylos šalies, kurios adresas nežinomas, atstovams;
6. (nauja OL Nr. 102/2022) – bylos šaliai, kuriai teisinė pagalba procese suteikta Teisinės pagalbos įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatytais sąlygomis.

2) Teismo mokesčių ir išlaidų neprivalo apmokėti fiziniai asmenys, kurie yra teismo pripažinti neturinčiais pakankamai lėšų. Kai pateikiamas prašymas atleisti nuo jų apmokėjimo, teismas atsižvelgia į:

1. asmens ir jo šeimos pajamas;
2. deklaruotą bylos šalies nuosavybę ir turtą;
3. bylos šalies santuokinę padėtį;
4. sveikatos būklę;
5. užimtumo statusą;
6. amžių;
7. kitas nustatytas aplinkybes.

3) 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais bylinėjimosi išlaidos padengiamos iš teismo biudžete tam skirtų sumų.

[Civilinio proceso kodekso](#) 84 straipsnis. Atleidimas nuo mokėjimo ypatingais atvejais

Nuo valstybinių mokesčių mokėjimo, bet ne nuo išlaidų apmokėjimo, atleidžiami:

1. valstybė ir valstybės institucijos, išskyrus su privačiu valstybės turtu ir privačiais valstybės reikalavimais bei teisėmis susijusius atvejus;
2. Bulgarijos Raudonasis Kryžius (*Balgarski cherven krast*);
3. savivaldybės, išskyrus su privačiais savivaldybių reikalavimais ir turtinėmis teisėmis į privatų savivaldybės turtą susijusius atvejus.

Kada bylą pralaimėjusi šalis turi apmokėti bylą laimėjusios šalies išlaidas?

Civilinės bylos

[Civilinio proceso kodekso](#) 78 straipsnis. Išlaidų priteisimas

78 straipsnis. 1) Ieškovo patirtas išlaidas (įskaitant proceso išlaidas ir užmokestį advokatui (jei ta bylos šalis turėjo advokatą) turi apmokėti atsakovas proporcingai pagal ieškinį priteistai sumai.

2) Jeigu dėl atsakovo elgesio nesiimama veikslių ir atsakovas sutinka su veiksmis, išlaidas padengia ieškovas.

3) Atsakovas taip pat turi teisę į tai, kad jo išlaidos būtų atlygintos proporcingai tai ieškinio daliai, kuri atmetama.

4) (papildyta OL Nr. 11/2023, įsigaliojo nuo 2024 m. liepos 1 d.) Atsakovas taip pat turi teisę į išlaidų atlyginimą, jei procesas nutraukiamas, nebent nutraukimas būtų pasiektas šalių susitarimu – pastaruoju atveju taikoma 9 dalis.

5) Jei bylos šalies sumokėtas užmokestis advokatui yra per didelis, palyginti su realiu teisiniu ir faktiniu bylos sudėtingumu, teismas kitos šalies prašymu gali priteisti mažesnę išlaidų sumą, kuri būtų proporcinga atliktam darbui, bet ne mažesnė nei pagal [Advokatūros įstatymo](#) 36 straipsnį nustatyta minimali suma.

6) Kai byla išsprendžiama šalies, kuri yra atleista nuo valstybinių mokesčių ar proceso išlaidų apmokėjimo, naudai, nuteistasis sumoka visus mokesčius ir padengia visas išlaidas. Atitinkamos sumos sumokamos teismui.

7) Jeigu byla išsprendžiama šalies, kuriai suteikta teisinė pagalba, naudai, advokatui sumokėtas užmokestis turi būti atlygintas Nacionaliniam teisinės pagalbos biurui proporcingai tai ieškinio daliai, kuri patenkinta arba atmesta. Jeigu bylos sprendimas yra nepalankus šaliai, kuriai suteikta teisinė pagalba pagal [Teisinės pagalbos įstatymo](#) 23 straipsnio 2 dalį, ta šalis turi apmokėti išlaidas proporcingai tai ieškinio daliai, kuri patenkinta arba atmesta, išskyrus suteiktos teisinės pagalbos išlaidas.

8) (iš dalies pakeista OL Nr. 8/2017) Juridiniams asmenims arba individualiems prekybininkams, jei jie buvo ginami advokato, taip pat priteisiamas teismo nustatyto dydžio užmokestis advokatui. Priteisiamo užmokesčio advokatui suma negali viršyti didžiausios sumos to tipo bylose, nustatytos pagal [Teisinės pagalbos įstatymo](#) 37 straipsnį.

9) (papildyta OL Nr. 11/2023, įsigaliojo nuo 2024 m. liepos 1 d.) Jeigu byla užbaigiama šalių susitarimu, ieškovui atlyginama pusė sumokėtų valstybinių mokesčių, ir jeigu teisminis susitarimas pasiekiamas susitarus per tarpininkavimo procedūrą pagal 140a ir 140b straipsnius arba jeigu bylos nagrinėjimas nutraukiamas atsiėmus ieškinį arba jo atsisakius dėl pasiekto susitarimo, ieškovui grąžinama 75 proc. sumokėtų valstybinių mokesčių. Proceso ir susitarimo išlaidas padengia bylos šalys, kai tos išlaidos patiriamos, nebent būtų susitarta kitaip.

10) Procese dalyvaujančiai trečiajai šaliai išlaidos nepriteisiamos, tačiau ji turi apmokėti išlaidas, kurių dėl jos patirta per teismo procesą.

11) Kai prokuroras yra proceso šalis, bylinėjimosi išlaidos priteisiamos valstybei arba jas apmoka valstybė.

Baudžiamosios bylos

[Baudžiamojo proceso kodeksas](#) (*Nakazatelno-protsesualen kodeks*). Išlaidos ir mokesčiai

187 straipsnis. Išlaidų padengimas

187 straipsnis. 1) Baudžiamojo proceso išlaidos padengiamos atitinkamos institucijos biudžete tam skirtomis sumomis, išskyrus teisės aktuose numatytus atvejus.

2) Baudžiamosiose bylose, iškeltose teisme pagal nukentėjusiojo pateiktą skundą, privatus kaltintojas turi iš anksto pateikti nustatytą išlaidų dydžio užstatą; nepateikęs šio užstato, tai bylos šaliai suteikiamos septynios dienos jį pateikti.

3) Bylose, iškeltose teisme pagal nukentėjusiojo pateiktą skundą, išlaidos, patiriamos dėl teisme kaltinamojo

pateiktų reikalavimų surinkti įrodymus, turi būti apmokėtos iš teismo biudžeto.

188 straipsnis. Išlaidų nustatymas

188 straipsnis. 1) Išlaidas nustato teismas arba už ikiteisminį procesą atsakinga institucija.

2) Užmokestį liudytojams, kurie yra dirbantys asmenys ar samdomi darbuotojai, nustato teismas arba už ikiteisminį procesą atsakinga institucija.

189 straipsnis. Sprendimas dėl išlaidų

189 straipsnis. 1) Išlaidų klausimą teismas sprendžia savo sprendimu arba nutartimi.

2) Išlaidas vertėjui žodžiu per ikiteisminį procesą padengia atitinkama institucija, o išlaidas vertėjui žodžiu per teismo procesą padengia teismas.

3) Kai atsakovas pripažįstamas kaltu, teismas nurodo jam apmokėti visas išlaidas, įskaitant užmokestį advokatui ir kitas išlaidas, susijusias su *ex officio* gynybos advokatu, taip pat privataus ieškovo ir ieškovo civilinėje byloje patirtas išlaidas, jei to prašoma. Tais atvejais, kai nuteisiami keli kaltinamieji, teismas nustato, kokią dalį turi sumokėti kiekvienas asmuo.

4) Jeigu kaltinamasis išteisinamas kai kurių kaltinimų atžvilgiu, teismas jam nurodo apmokėti išlaidas tik dėl to kaltinimo, dėl kurio jis pripažintas kaltu.

190 straipsnis. Išlaidų priteisimas

190 straipsnis. 1) Jei kaltinamasis pripažįstamas nekaltu arba baudžiamasis procesas nutraukiamas, bendrąsias bylų išlaidas padengia valstybė, o nukentėjusiojo teisme iškeltų bylų išlaidas padengia privatus ieškovas.

2) Pirmosios instancijos teismas išduoda vykdomąjį raštą dėl priteistų išlaidų apmokėjimo.

Užmokestis liudytojams ekspertams

[Civilinio proceso kodekse](#) nustatyta bendroji taisyklė dėl užmokesčio liudytojams ekspertams

Išlaidų nustatymas

75 straipsnis. Užmokestį liudytojams nustato teismas, atsižvelgdamas į skirtą laiką ir patirtas išlaidas, o užmokestį liudytojams ekspertams nustato teismas, atsižvelgdamas į atliktą darbą ir patirtas išlaidas.

[2023 m. vasario 14 d. Reglamentas Nr. N-1 dėl liudytojų ekspertų registracijos, kvalifikacijos ir užmokesčio](#)

1 straipsnis. 1) Šiuo reglamentu nustatoma:

1. pasiūlymų dėl įtraukimo į specialistų, patvirtintų kaip liudytojai ekspertai, sąrašus ir tų sąrašų pakeitimų teikimo tvarka ir terminai;
2. sąlygos, kurias turi atitikti specialistai, patvirtinami kaip liudytojai ekspertai;
3. užmokesčio liudytojams ekspertams nustatymo sąlygos ir tvarka;
4. taisyklės dėl teisės turėti prieigą prie Bendrojo liudytojų ekspertų registro informacinės sistemos ir gauti į ją įvestus duomenis.

2) Šis reglamentas taikomas teisminių institucijų, už ikiteisminį procesą atsakingų institucijų ir už sprendimo vykdymo procesą atsakingų institucijų paskirtiems liudytojams ekspertams.

23 straipsnis. 1) Nustatydama užmokestį institucija, užsakiusi ekspertizę, atsižvelgia į toliau nurodytus aspektus ir juos įvertina:

1. atliekamų užduočių sudėtingumą ir specifiškumą;
2. eksperto kompetenciją ir kvalifikacijos lygį;
3. laiką, reikalingą ekspertizei atlikti;
4. atliekamo darbo apimtį;

5. išlaidas, reikalingas ekspertizei atlikti, kaip antai medžiagų, vartojamųjų priemonių, įrankių, įrangos naudojimą ir t. t.;
6. kitas sąlygas, susijusias su užmokesčiu už atliktą darbą, įskaitant terminų laikymąsi, darbą savaitgaliais ir švenčių dienomis.

2) 1 dalyje nurodytas aplinkybes nustato liudytoją ekspertą paskyrusi institucija, remdamasi liudytojo eksperto pateiktu darbo laiko apskaitos žiniaraščiu pagal 2 priedą. Svarstydamą ir vertindama 1 dalyje nurodytas aplinkybes, liudytoją ekspertą paskyrusi institucija neprivalo vadovautis darbo laiko apskaitos žiniaraščiu.

3) Kai ekspertizę atlieka ekspertas, kuris yra Vidaus reikalų ministerijos darbuotojas, darbo sąnaudos, vartojamųjų priemonių sąnaudos ir pridėtinės išlaidos nustatomos pagal vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintą nustatytos formos darbo laiko apskaitos žiniaraštį.

4) Kai ekspertizę rengia ne vienas, o daugiau liudytojų ekspertų, 1 dalyje nurodytas užmokestis mokamas kiekvienam liudytojui ekspertui.

5) Jei liudytojas ekspertas nepateikia jokių patvirtinamųjų dokumentų, išlaidos apmokamos liudytoją ekspertą paskyrusios institucijos nuožiūra.

24 straipsnis. 1) Už kiekvieną faktiškai dirbtą valandą mokamas užmokestis, lygus 3 proc. minimalaus darbo užmokesčio Bulgarijoje tuo metu, kai prašoma pateikti ekspertizę.

2) Faktiškai dirbtų valandų skaičius nustatomas pagal 2 priede nurodytą darbo laiko apskaitos žiniaraštį arba 23 straipsnio 3 dalyje nurodytą sąskaitą.

25 straipsnis. 1) Kai aukštos kvalifikacijos ekspertai atlieka itin sudėtingą ir dalykinę ekspertizę, užmokestis gali būti padidintas daugiausia 100 proc.

2) Jei ekspertizę būtina pateikti savaitgalį ar švenčių dienomis, tai nurodoma ekspertizės užsakymo akte.

3) Užmokestis už savaitgaliais teikiamą ekspertizę gali būti padidintas 75–150 proc., o už švenčių dienomis teikiamą ekspertizę – 100–200 proc.

26 straipsnis. 1) Ekspertizė pateikiama kartu su darbo laiko apskaitos žiniaraščiu, pridedant patvirtinamuosius dokumentus dėl patirtų išlaidų, arba su nustatytos formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiu, nurodytu 23 straipsnio 3 dalyje.

2) Toliau nurodytos sumos nepripažįstamos išlaidomis, išskyrus 23 straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytus atvejus, kai jos pripažįstamos skiriančiosios tarnybos nuožiūra:

1. kelionės lėktuvu išlaidos, išskyrus atvejus, kai tai yra komandiruotė į užsienį;
2. kelionės išlaidos, kai nepateikiama bilieto ar kito dokumento, patvirtinančio patirtas išlaidas;
3. apgyvendinimo išlaidos, viršijančios 50 BGN.

3) Jei ekspertizę užsakiusi institucija mano, kad esama pagrindo padidinti iš pradžių nustatytą užmokestį, ji nustato galutinį užmokestį.

4) Jei ekspertas nepateikia darbo laiko apskaitos žiniaraščio arba jei ekspertizę užsakiusi institucija nemano, kad esama pagrindo didinti užmokestį, užmokesčio suma lieka tokia, kokia iš pradžių nustatyta.

27 straipsnis. 1) 18 straipsnyje nurodyto eksperto užmokestis ir išlaidos apmokami jį paskyrusios institucijos raštišku nurodymu. Atitinkamos sumos sumokamos banko pavedimu per 60 dienų nuo tada, kai priimta liudytojo eksperto ekspertizė.

2) Atitinkamos sumos sumokamos iš užstato lėšų ar iš liudytoją ekspertą paskyrusios institucijos biudžeto. Atitinkamos sumos sumokamos liudytojui ekspertui pateikus dokumentą, kuriame yra Apskaitos įstatymo 7 straipsnyje nurodyti rekvizitai.

3) Jei ekspertizę užsakiusi institucija dėl priežasčių, už kurias atsako ekspertas, nesutinka su eksperto išvada, nustatytas užmokestis nesumokamas. Atsisakymas mokėti turi būti pagrįstas.

4) Ekspertą paskyrusi institucija gali pakeisti ekspertui mokėtino užmokesčio dydį, kai taikomas vienas iš 23 straipsnio 1 dalyje nurodytų pagrindų tai daryti. Turi būti pateiktas atliekamų pakeitimų pagrindimas.

28 straipsnis. 1) Jeigu liudytojas ekspertas paskiriamas bylos šalių, kurios nėra atleistos nuo išlaidų apmokėjimo, prašymu, užmokestis nustatomas iš anksto, o pradinis užstatas pervedamas į liudytoją ekspertą skiriančios institucijos sąskaitą.

2) Tais atvejais, kai bylos šalys atleidžiamos nuo išlaidų apmokėjimo, pradinis užmokestis nustatomas pagal 24 straipsnio 1 dalį.

3) 1 dalyje nurodytais atvejais taip pat gali būti ekspertizę užsakiusios institucijos nuožiūra nustatomas pradinis minimalaus dydžio užmokestis.

4) Užmokestis taip pat nustatomas tuo atveju, jei liudytojo eksperto parengta ekspertizė papildoma žodžiu.

5) Tais atvejais, kai paskyrus liudytoją ekspertą ikiteisminis procesas pavedamas vykdyti kitai tyrimo įstaigai, eksperto užmokestį ir išlaidas nustato ta įstaiga, kuri priėmė liudytojo eksperto ekspertizę.

29 straipsnis. Jei esama pagrindo sumažinti iš pradžių nustatyto užmokesčio dydį, galutinį užmokestį nustato įstaiga, kuri užsakė liudytojo eksperto ekspertizę. Turi būti nurodytos bet kokio užmokesčio sumažinimo priežastys.

30 straipsnis. Kelionės, pragyvenimo ir apgyvendinimo išlaidos, patirtos rengiant ekspertizę, apmokamos atitinkamai iš užstato lėšų arba iš biudžeto.

31 straipsnis. 1) Liudytojas ekspertas pradeda darbą po to, kai sumokamas užstatas jo paslaugų teikimo išlaidoms padengti.

2) Liudytojo eksperto užmokestis negali būti sąlyginis ar susietas su bylos baigtimi.

32 straipsnis. Lėšų, kurias teisminės institucijos naudoja liudytojų ekspertų užmokesčiui ir būtinoms išlaidoms apmokėti, priežiūrą vykdo Aukščiausioji teismų taryba.

Vertėjų raštu ir žodžiu užmokestis

Civilinės bylos

Taisyklės dėl liudytojų ekspertų taikomos ir vertėjams žodžiu (žr. pirmiau).

Baudžiamosios bylos

[Baudžiamojo proceso kodekso 189 straipsnio 2 dalis](#)

Vertėjo žodžiu dalyvavimo ikiteisminiame procese išlaidas padengia atitinkama institucija, o vertėjo žodžiu dalyvavimo teismo procese išlaidas – teismas.

■ Paskutinis naujinimas: 31/07/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.